

Elämänkaarilautakunnan lausunto Kanta-Hämeen hyvinvointialueen palvelustrategian luonnokseen 2026–2030

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen aluehallitus käsitteli kokouksessaan 2.3.2026 § 94 Kanta-Hämeen hyvinvointialueen palvelustrategian luonnosta ja päätti lähettää sen lausuttavaksi 10.4.2026 mennessä. Kanta-Hämeen palvelustrategian luonnosta muokataan lausuntojen pohjalta, minkä jälkeen se viedään hyvinvointialueen aluehallituksen käsittelyn kautta edelleen aluevaltuuston hyväksyttäväksi kevään 2026 aikana.

Elämänkaarilautakunta toteaa lausuntonaan Kanta-Hämeen hyvinvointialueen palvelustrategian luonnoksesta 2026–2030 seuraavaa:

Palvelustrategian tavoitteet ja painopisteet ovat selkeät ja ajanmukaiset.

Digitalisaatio nostetaan vahvasti läpi strategian esiin. Palvelustrategiassa on nostettu etäpalvelut ensisijaisena palvelumuotona esiin. Lautakunnan mielestä näiden käyttö tulee arvioida aina asiakkaan tarpeista lähtöisin eikä niitä tule määritellä ensisijaisiksi.

Lautakunta pitää ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen vähentämistä ja -määrää kohtuuttomana etenkin, jos samalla ei selkeästi vahvisteta korvaavia palveluja, kotihoitoa ja yhteisöllistä asumista.

Lautakunta painottaa, että lähipalvelukonsepti tulee avata palvelustrategiaan selkeämmin (esim. mitä palveluja lähipalvelukonsepti koskee, millä kriteereillä palveluja myönnetään ja miten toteutettuina), varmistaa sen tosiasiallinen toteutuminen sekä tiedottaa lähipalvelukonseptista asiakkaille.

Palveluiden nykytila osoittaa, että vammaispalveluiden ja lastensuojelun tavoitteet eivät täyty. Tämä osoittaa, että niiden resurssit ovat hyvin tiukat tarpeeseen nähden. Lautakunta korostaa, että rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten lisäksi tulee arvioida myös resurssien tosiasiallista riittävyyttä.

Lautakunta ilmaisee huolensa valmius- ja varautumisen osalta. Esimerkiksi varavoiman turvaaminen kaikkiin ympärivuorokautisiin palveluihin olisi tarpeen. Samoin tulee varmistaa mm. omaishoidettavien ja kotihoidon asiakkaiden asema yhteiskunnan häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Kuntayhteistyössä lautakunta nostaa erityisen keskeisenä asiana esiin hyte-yhteistyön sekä hyvinvointia tukevat asumisratkaisut eri asiakastarpeisiin vastaamiseksi yhteistyössä. Lisäksi lautakunta nostaa ministeriöiden ja THL:n rinnalle keskeiseksi yhteistyökumppaniksi Lupa- ja valvontaviraston.

Lautakunta kiinnittää lisäksi huomiota seuraaviin asioihin: Eriarvoisuuden syventyminen ja työttömyyden kasvu heijastuu lautakunnan vastuualueille kasvavana palvelutarpeena.

Muistisairaiden määrän kasvu tulee huomioida läpileikkauksenomaisesti palveluja kehitettäessä. Ikääntyneiden palveluiden yhteistyö terveydenhuollon eri sektoreiden kanssa (esim. aistirajoitteet).

Neurokirjon (esim. ADHD, autismi, tourette, kehityksellinen kielihäiriö) diagnoosien määrä on kasvanut viime vuosina ja on jatkossakin kasvussa. Näiden asiakasryhmien tarpeet tulee huomioida nykyistä paremmin läpileikkaavasti kaikissa palveluissa sekä varmistaa riittävä osaaminen näiden asiakkaiden tarpeisiin vastaamiseksi.

Kasvava huumeiden käyttö haastaa myös vastuualueemme palvelujärjestelmää.

Lautakunta nostaa erityisesti esiin työntekijöiden työhyvinvoinnin. Työntekijöiden saatavuuteen varautuminen on oleellinen tulevaisuuden menestystekijä. Työntekijöiden hyvinvointi vaatii sitä, että henkilöstömäärä on riittävä ja esimerkiksi sairauslomien vähentäminen säästötavoitteena vaatii selkää panostusta työhyvinvointiin ja sen eri osa-alueisiin. Jatkuvat muutokset sekä muuttuva toimintaympäristö kuormittaa henkilöstöä. Eettinen kuorma on suuri, jos ei voi toimia työssään niin hyvin asiakkaan parhaaksi kuin osaisi ja voisi. Lautakunta esittääkin, että henkilöstön hyvinvointi nostettaisiin palvelustrategiaan nykyistä vahvempaan rooliin. Henkilöstön mukaan otto työn suunnitteluun, ja myös työhyvinvoinnin vahvistamiseen on tärkeää. Tärkeää on myös turvata riittävä täydennyskoulutusmahdollisuus.